

א) ומספ' דכ"ב פ"ד, ב) וד"ה ונפשו למפ' ד"ה הר' ה"א, ד) וד"ה ונפשו הר"ה ופי' רש"א.

לעזר רש"י

קולטריא קנקן של חקריש' (היהו' הפולח' אח הקרקע).

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

פ.

עין משפט
גר מצודה

נח א מ"י פ"ד הלכות שפירות הלכה א פתג עשין פט טושי"ע ח"מ ס' ט טפ"ד:
ג ב מ"י טס הלכה ג טושי"ע טס טפ"ד:
ד ב מ"י טס הלכה ג טושי"ע טס טפ"ד:
ה ד מ"י פט"ו מהל' מורה הלכה ז ט טושי"ע ח"מ ס' רל טפ"ד:
ו ב מ"י טס הלכה י: טושי"ע טס טפ"ד:
ז ב מ"י טס הלכה ט טמ טס טושי"ע טס טפ"ד:
ח ד מ"י פ"ד הלכות שפירות הלכה ד פתג עשין פט טושי"ע ח"מ ס' ט טפ"ד:
ט ה מ"י טס הלכה ו טושי"ע טס טפ"ד:
י ו טפ"ד ו וע"ש מ"מ ו בכ"י:
יא ט מ"י טס הלכה ד טושי"ע טס טפ"ד:
יב ט מ"י טס הלכה ד טושי"ע טס טפ"ד:

היבא ד"א שני טאן משלם. וא"ת היכא דשני נמי אמאי לא משלם אחד מן הפועלים שפסע בשפירת הקנקן ומיבעי נמי מאן משלם ו"ל דהיכא דשני לא משלם דמיירי שהמשכיר את הפרה הוא שוכר את הפועלים לילך עם פרתו ולעשות מלאכת

מתני' השוכר את הפרה לחרוש וכו'. וכל כלי המחרישה לנעל הכקר ונערו הולכין עם בהמהו חיה אוחז הדרכן לכיון פרה לתלמיה וזה הולך אחר המחרישה ומכביד הימד נקרקע שבו הנחל שקורים קולטריא בלע"ז והוא קנקן דמתני': חייב. שהריס קשים לחרוש שהלעלים שם: ודש כסבואה פטור. אם התלפיה: גמ' ויכא דלא שני. ואין לנעל הפרה לתבוע לו כלום ואילו שהיו בפועלמו המנהיג והאוחז יחד שפירס היו אחז מהן פושע בשפירת הקנקן: דנקיט פירש"א. מרדע הוא משלם שלא כיון את הפרה יפה ועל ידי שפירות את השורה של מענה נשכר הקנקן: דנקיט מנא. קנקן: משלם. שהעמיק יותר מדאי מדאי כנאך: ויילכסא דנקיט מנא משלם. שאילו לא העמיק יותר מדאי לא היה נשכר בעינות השורה: ואי דמחוקא בגוגרדי. שהיה ידוע להם כהר משעלה אגנים וינמא וטרשין: טריוויו משלמים. שהיה להם להזהר מאלד ונדכר מועט שפירות חף המנהיג הוא נשכר והו' דכר המוטל כספק: היה כה מוס אחד. אחד מן המומין הללו היה כה: וסנפו בין מומין אחרים. שלא היו כה: הרי זה מקח טעות. לפי שהכיר הלוקח כשאר מומין שאינן וכסבור הוא ככונן משקר אלא להשליך מעליו מרעומת הוא אומר הילך מקח טעות הוא לדעתה דהכי לא זנן: מוס זה ומוס אחר. שפירש לו שס אוחז מוס לבדו ואמר לו מוס זה כה ועוד מומין אחרים: אין זה מקח טעות. כיון דאוחז המוס הזכיר לו לבדו כו היה לו לבדוק: וסנפו. ככרו. כמו שפינץ עשאים דתענית דף (ה:). נכפית. נופלת מחולי: משועממת. משוגעת: היה כה מוס אחד. מאלו המומין והשאר אין כה: היו כה כל המומין הללו. ואינו מקפיד אלא על האחד ובה וטוענו כסבור הייתי שאתה כולל כה מה שאין כה ומה שיש כה ואילו ידעתי שזה כה לא הייתי לוקחה מאי: אפילו לא גרסינן והכי גרסי' הכי אמרינן משמיה דרבא היו כה כל המומין האלו אין זה מקח טעות: מתני' והביא עליה שטורין. שהם קלים חטין: חייב בקלקולה אם הוסיף ג' קבין. ולא אמרינן הואיל והשעורין קלים יש לו להוסיף עד כדי כובד לתך חטין משמא החמור לתך חטין חזי כור: מפני שהנפח קשה לכהה כמשאוי. וכיון דנפח לתך שעורים כנפח לתך חטין קשה לה חוספת: והביא לתך שעורים. שאל הוסיף: פטור. אם ממה: גמ' קשה כמשאוי. כדפירשית חף על פי שאין משאן כבד כמשא החטין הרי נפחן כנפח חטין והנפח כמשאוי: ניפחא כהקלא. נפח קשה כמשקל הואיל וניפחן שזה הרי הוא כמשקל שזה: ואם הוסיף שלשה קבין. דהוא שיעור מוספת לחמור לקלקל חייב: קשה למשאוי. אם השוה כובד השעורין לכובד החטין גנון שהוסיף קשה שלמה על התך הרי הרבה הנפח ורוב הנפח קשה למשאוי והיו נפח זה מוספת לקלקול החמור: חוקלא כהקלא. אינו חייב עד שישוה כובד השעורים לכובד החטין דליהו נפח זה מוספת אבל נפח שזה ומשקל חסר לא אמרינן נפח השוה הרי הוא כמשקל וליחייב בתוספת של שלשה קבין דקשה למשאוי מן ולא קשה כמשאוי: מאי לאו שלשם קבין. כאכ"י: לא סאה. והכי קאמר להביא לתך חטין והביא לתך שעורין פטור ואע"פ ששינה שרי שיהא להקל ואם הוסיף עד כדי משקל החטין חייב משום תוספת הנפח: הכי קאמר וכו'. ומיני מיני קמתי והאי וכמה יוסיף לאו אלהביא חטין והביא שעורין קאי: שש

מתני' השוכר את הפרה לחרוש בהר והרש בבקעה אם נשכר הקנקן פטור בבקעה וחרש בהר אם נשכר הקנקן חייב ילדוש בקמנית ודש בתבואה פטור לדרוש בתבואה ודש בקמנית חייב מפני שהקמנית מחלקת: גמ' היכא דלא שני כה מאן משלם א"ר פפא דנקיט פירש"א משלם רב שישא בריה דרב אידי אמר ידנקיט מנא משלם והלכתא דנקיט מנא משלם ואי דוכתא דמחוקא גוגרדי תריוויו משלמין אמר רבי יוחנן ה' המוכר פרה לחבירו ואמר לו פרה זו נגתית היא נשכנית היא בעמנית היא רבצנית היא והיה בה מום אחד וסנפו בין המומין הרי זה מקח טעות מום זה ומוס אחר אין זה מקח טעות תניא נמי הכי ה' המוכר שפחה לחבירו ואמר לו שפחה זו שוטה היא ניכפית היא משועממת היא והיה בה מום אחד וסנפו בין המומין הרי זה מקח טעות מום זה ומוס אחר אין זה מקח טעות א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי היו בה כל המומין הללו מהו אמר ליה רב מרדכי לרב אשי יהכי אמרינן משמיה דרבא היו בה כל המומין הללו אין זה מקח טעות: מתני' השוכר את החמור להביא עליה חטין והביא עליה שעורין חייב תבואה והביא עליה תבן חייב מפני שהנפח קשה כמשאוי להביא לתך חטין והביא לתך שעורין פטור ואם הוסיף על משאוי חייב ה' וכמה יוסיף על משאוי ויהא חייב סומכוס אומר משום ר"מ סאה לגמל שלשה קבין לחמור: גמ' איתמר אב"י אמר קשה כמשאוי תנן רבא אמר קשה למשאוי תנן אב"י אמר קשה כמשאוי תנן נפחא כי תקלא ואי מוסיף שלשה קבין חייב רבא אמר קשה למשאוי תנן תקלא כי תקלא ונפחא הוי חוספת תנן להביא לתך חטין והביא לתך שעורין פטור ואם הוסיף על משאוי חייב מאי לאו שלשת קבין לא סאה והוא עלה קתני וכמה יוסיף על משאוי ויהא חייב סומכוס אומר משום ר"מ סאה לגמל שלשה קבין לחמור ת"ש להביא לתך חטין והביא שש

היבא ד"א שני טאן משלם. וא"ת היכא דשני נמי אמאי לא משלם אחד מן הפועלים שפסע בשפירת הקנקן ומיבעי נמי מאן משלם ו"ל דהיכא דשני לא משלם דמיירי שהמשכיר את הפרה הוא שוכר את הפועלים לילך עם פרתו ולעשות מלאכת השוכר ולהכי לא משלם דא"ל למשכיר אלו לא התנינו עמך אלא לחרוש בנקעה ולא קבלנו שמירת הקנקן כהר אלא בנקעה ואם היינו מורשים בנקעה לא היינו שוכרים ומ"מ שפירות שלנו לא נפסדי כי דעתך היה שנעשה כמו שזכרה בעל השדה כי ה'ייתי שוכר שלא יחרוש אלא בנקעה: וא"י דוכתא דמחוקינן בגוגרדי תריוויו משלמי. פי' כקונטרס משום דהוי ספק מי עשה ואין גראה ללא קי"ל (וכ"פ ד' לה): כסומכוס אלא ככונן והמוליא מחבירו עליו הראיה ואי הוה ספק הוי שניהם פטורים אלא ג'ל דהכא שניהם פשעו כיון דמחוקא בגוגרדי הוא נשכר מאלד כקל וזהו לכל אחד ליתן לבד על חבירו כמו על עצמו ולהחירו ולאחר שלא החירו גם הוא פשע: שפחה זו שוטה היא בו' הרי זה מקח טעות. מכאן קשה לפ"ה שפי' אהא דלמך ככוננות (ד' נח. וסס ד"ה הוהו) סימפון צעבדים ליכא אי מומין שנבגלו כו' מאי אמרת ליסטיין מומין או מוכתב למלכות הגהו קלא אית להו ופירש כקונטרס וסבר וקביל וקשה לר"ת דהא הכא אמרינן דהוי מקח טעות באלו המומין וא"כ משכחת סימפון צעבדים ואין אוכלין בתרומה ונראה לר"ת לפרש הגהו קלא אית להו ואם איתא דהוי מוכתב למלכות או ליסטיים אז היה קול וכיון דליכא קלא ליכא למיחש להכי ובהנהו דהכא נמי קלא אית להו וכן משמע ליטנא דמאי אמרת כלומר בלחה סימפון משכחת ללא הגיעו בליסטיין מומין או במוכתב למלכות וכריש המוכר פירות (ב"ב ד' נב: וסס ד"ה ליסטיים) תניא כהדיא למלא ליסטיין מומין או מוכתב למלכות אומר לו הרי שלך לפתך: היו בה כ"ה חסופין ה'טו פהו: כדפירש דקמתי הרי זה מקח טעות דלמא מיירי כגון שכל המומין היו כה והוי מקח טעות אע"פ שלא דק הלוקח אפילו משום דלמא לוקח משממא כל הני דקאמר ליטנאו לכולהו ומדהא ליטנא הא נמי ליטנא ומוס זה ומוס אחר אין זה מקח טעות כיון שאין מוכיר אלא אחד ולא שייך למימר מדהא ליטנא הא נמי ליטנא הא דלמא הא דקמתי הרי זה מקח טעות היינו היכא דליטנאו לכולהו ונדק לוקח כחד מינייהו ואיטמחא דליטנא ואמר מדמשקל כהך כלידך נמי כחד קבל אכל אם כולם אמת לא הוי מקח טעות והא דקמתי מוס זה ומוס אחר ה"ה הזכיר לו כמה מומין כיון שכולם כה אין זה מקח טעות בתוספתא דכוננות משמע דאם הזכיר שני מומין אחד יש כה ואחד אין כה דלא הוי מקח טעות אלא דוקא כי נספוי כיון הרבה מומין שאין כה דהכי תניא ע"פ שלשם יוס יעמיד פרנס א"ל קדש לי בתך על גמט שאין כה מומין א"ל שוטה היא שעמומית היא נכפית היא אם א"ל אוחז המוס ומוס אחר עמו אין זה מקח טעות היה כה מוס אחד וסנפו עם הרבה מומין הרי זה מקח טעות:

קשה כמשאוי תנן. לאכ"י סיפא דקמתי כמה יוסיף קאי לפרש רישא ולרבא רישא דקמתי להביא עליה חטין והביא עליה שעורין היינו ככובד החטין שהוא סאה כדמומה בשמעתין חייב דניפחא הוי מוספת להביא לתך חטין והביא לתך שעורים פטור אפילו אין זה מקח טעות היה כה מוס אחד ויהא חייב סאה לגמל כו': תרומה

חטין קשה לה חוספת: והביא לתך שעורים. שאל הוסיף: פטור. אם ממה: גמ' קשה כמשאוי. כדפירשית חף על פי שאין משאן כבד כמשא החטין הרי נפחן כנפח חטין והנפח כמשאוי: ניפחא כהקלא. נפח קשה כמשקל הואיל וניפחן שזה הרי הוא כמשקל שזה: ואם הוסיף שלשה קבין. דהוא שיעור מוספת לחמור לקלקל חייב: קשה למשאוי. אם השוה כובד השעורין לכובד החטין גנון שהוסיף קשה שלמה על התך הרי הרבה הנפח ורוב הנפח קשה למשאוי והיו נפח זה מוספת לקלקול החמור: חוקלא כהקלא. אינו חייב עד שישוה כובד השעורים לכובד החטין דליהו נפח זה מוספת אבל נפח שזה ומשקל חסר לא אמרינן נפח השוה הרי הוא כמשקל וליחייב בתוספת של שלשה קבין דקשה למשאוי מן ולא קשה כמשאוי: מאי לאו שלשם קבין. כאכ"י: לא סאה. והכי קאמר להביא לתך חטין והביא לתך שעורין פטור ואע"פ ששינה שרי שיהא להקל ואם הוסיף עד כדי משקל החטין חייב משום תוספת הנפח: הכי קאמר וכו'. ומיני מיני קמתי והאי וכמה יוסיף לאו אלהביא חטין והביא שעורין קאי: שש